

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/226/2020
Identifikačné číslo spisu:	7211233809
Dátum vydania rozhodnutia:	30.11.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7211233809.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne H. I., bývajúcej v V., V. X, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JANČO A PARTNERI, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Štúrova 13, proti žalovanej Y. N., bývajúcej v V.K., I. X, zastúpenej JUDr. Adrianou Krajníkovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Kuzmányho 57, o zaplatenie 8.298,50 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II, pod sp. zn. 42C/164/2012, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 18. februára 2020, č. k. 6Co/269/2019-560, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) v poradí štvrtým rozsudkom (prvým, žalobe vyhovujúcim) vyhláseným dňa 10. júla 2017, č.k. 42C/164/2012-248 zastavil konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania zo sumy 8.298,50 eur za obdobie od 7. februára 2012 do 9. októbra 2012 (výrok I.). Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.298,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne odo dňa 10. októbra 2012 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.). Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že E. N. a žalobkyňa uzavreli 6. decembra 2002 zmluvu o pôžičke. E. N. uznal dňa 21. januára 2004 svoj dlh vo výške 500.000,- Sk na základe zmluvy o pôžičke voči H. I.. Súd prvej inštancie ďalej zistil, že E. N. uhradil na účet žalobkyne 13. mája 2011 sumu 8.298,50 eur a 6. februára 2012 uhradil žalobkyni v hotovosti zostávajúcu časť dlžnej sumy z pôžičky vo výške 8.298,50 eur. Žalobkyňa a E. N. uzavreli 10. februára 2012 zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorou E. N. svoju pohľadávku voči žalovanej, vzniknutú plnením na ňu pripadajúcej časti pôžičky vo výške 8.298,50 eur, postúpil na žalobkyňu za odplatu vo výške 5.000,- eur, ktorú mu žalobkyňa vyplatila v deň podpisu zmluvy o postúpení pohľadávky. S poukazom na uvedené súd prvej inštancie žalobe vyhovel a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 8.298,50 eur, v prevyšujúcej časti o zaplatenie úrokov z omeškania súd konanie zastavil na základe späťvzatia žaloby v tejto časti. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 255 ods.1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) v spojení s ustanovením § 262 ods.1, 2 CSP.

Vzhľadom na úspech žalobkyne v konaní, priznal jej nárok na plnú náhradu trov konania proti neúspešnej žalovanej.

1.2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 10. júla 2018, sp. zn. 6Co/18/2018 (štvrtým v poradí) rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bolo žalobe vyhovieť a v závislom výroku o trovách konania (výrok II. a III. rozsudku súdu prvej inštancie) ako vecne správne potvrdil. Odvolanie proti výroku o zastavení konania (výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie) odmietol. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd SR“) uznesením 27. júna 2019 sp. zn. 4Cdo/28/2019 rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 10. júla 2018, sp. zn. 6Co/18/2018 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II, sp. zn. 42C/164/2012 z 10. júla 2017 a vo výroku o priznaní nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalobkyni proti žalovanej zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2. Krajský súd v Košiciach po zrušení rozhodnutia najvyšším súdom opätovne prejednal odvolanie žalovanej a vychádzajúc z právneho názoru Najvyššieho súdu SR, vysloveného v uznesení sp. zn. 4Cdo/28/2019 z 27. júna 2019, ktorým bol v zmysle § 455 CSP viazaný, dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie napadnutého rozsudku, ani pre jeho zrušenie, preto zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. tak, že žalobu o zaplatenie 8.298,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne od 10. októbra 2012 do zaplatenia zamietol. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho záveru, pokiaľ zmluvu o postúpení pohľadávky, uzavretú medzi E. N. a žalovanou dňa 10. februára 2012, považoval za platnú. Odvolací súd, vychádzajúc z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/28/2019 a s poukazom na závery Najvyššieho súdu SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/123/2018, konštatoval, že zo zmluvy o pôžičke zo 6. decembra 2002 bol voči žalobkyni zaviazaný výlučne E. N. a aj uznanie dlhu z 21. januára 2004 zaviazovalo len jeho a nebolo účinné voči žalovanej. Na tomto závere nič nezmenila ani skutočnosť, že pri zániku bezpodielového spoluvlastníctva E. N. a žalovanej sa vykonalo aj vyporiadanie tohto záväzku, pretože vyporiadanie malo dopad len na vzťah medzi manželmi a nie aj na ich vzťah k tretím osobám. Žalovaná sa teda nestala spoludlžníčkou žalobkyne spolu s E. N. k záväzku zo zmluvy o pôžičke, a to ani za situácie, že tento záväzok zo zmluvy o pôžičke bol zahrnutý do vyporiadania ich bezpodielového spoluvlastníctva. Za situácie, že E. N. nevznikol vo vzťahu k žalovanej nárok na plnenie (zaplatenie sumy 8.298,58 eur), nemohol takúto neexistujúcu pohľadávku postúpiť na žalobkyňu a pokiaľ sa stala predmetom postúpenia neexistujúca pohľadávka, je zmluva o postúpení pohľadávky neplatná a aktívna legitimácia žalobkyne v konaní nie je daná, keďže z tejto neplatnej zmluvy o postúpení pohľadávky nemohla nadobudnúť žiaden hmotnoprávny nárok voči žalovanej. Súd prvej inštancie vzhľadom na dôvodnosť odvolacej námietky o nedostatku aktívnej legitimácie žalobkyne z dôvodu neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky (z dôvodu postúpenia neexistujúcej pohľadávky) sa ďalšími odvolacími námietkami žalovanej už nezaoberal, pretože tieto neboli významné z hľadiska rozhodnutia o odvolaní. O nároku na náhradu trov celého konania a trov dovolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovení § 396 ods. 1, 2 CSP a § 453 ods. 3 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľka uviedla, že k uzneseniu Najvyššieho súdu SR z 27. júla 2019 sp. zn. 4Cdo/28/2019 predložila odvolaciemu súdu pred vydaním piateho rozhodnutia podrobné vyjadrenie (rozsudok sp. zn. 6Co/269/2019 z 18. februára 2020), v ktorom argumentovala, že z obsahu vyjadrenia dovolacieho súdu nevyplýva žiaden dôvod, pre ktorý by sa mal Krajský súd v Košiciach odchýliť od svojho štvrtého rozhodnutia a zmeniť odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie. Najvyšší súd Slovenskej republiky totiž len potvrdil, že medzi pánom N. a žalovanou neexistoval solidárny záväzok, čo Krajský súd v Košiciach vyslovil už vo svojom treťom rozhodnutí a vychádzal z neho aj pri štvrtom rozhodnutí. Piatym rozhodnutím (napádaným dovolaním) však Krajský súd v Košiciach rozhodol úplne opačne keď rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol, pričom celé odôvodnenie napadnutého rozsudku spočíva len v citovaní odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Dovolateľka mala za to, že odvolací súd

nedostatočným odôvodnením rozhodnutia porušil jej právo na spravodlivý proces. Na základe uvedeného sa domáhala, aby dovolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Košiciach zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4.1. Žalovaná vo svojom vyjadrení uviedla, že dovolanie žalobkyne je neprípustné a nedôvodné, vychádza iba z účelového namietania a „komplikovania“ veci. Keďže žalobkyňa rozumie napadnutému rozhodnutiu, je vylúčené, aby došlo k ňou namietanému porušeniu zákona, pričom samotný skutkový a právny záver odvolacieho súdu, aj keď sa s ním žalobkyňa nestotožňuje, nie je predmetom dovolacieho konania. Navrhla, aby ho dovolací súd zamietol, príp. odmietol, súčasne si uplatnila trovy konania.

4.2. Vyjadrenie žalovanej k dovolaniu považovala žalobkyňa za zmätočné a na základe svojej doterajšej argumentácie navrhla, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/269/2019 z 18. februára 2020.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP písm. f/ je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

11. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý

proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

12. V posudzovanom prípade dovolateľka nesúhlasila s tým, že napadnutým rozhodnutím (v poradí piatym) odvolací rozhodol úplne opačne ako vo štvrtom rozhodnutí. Namiesto potvrdenia rozsudku súdu prvej inštancie jeho rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietol, pričom sa v odôvodnení vôbec nevyjadril k argumentácii žalobkyne vo vyjadrení k uzneseniu dovolacieho súdu z 22. októbra 2019. Predovšetkým namietala, že celé odôvodnenie napadnutého rozsudku spočíva len v citovaní odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom odvolací súd sa nevenoval opisu vlastných úvah a použitých myšlienkových postupov.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobkyne, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

14. V danom prípade dovolací súd zistil, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Z odôvodnenia rozsudku napadnuté rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že na dovolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. júla 2018, sp. zn. 6Co/18/2018 (štvrtému v poradí), ktorého prípustnosť odôvodnila ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 27. júna 2019 sp. zn. 4Cdo/28/2019 rozsudok odvolacieho súdu z 10. júla 2018, vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II, sp. zn. 42C/164/2012 z 10. júla 2017 a vo výroku o priznaní nároku na náhradu trov odvolacieho konania žalobkyni proti žalovanej z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

15. Odvolací súd, po zrušení rozhodnutia najvyšším súdom, opätovne prejednal odvolanie žalovanej a vychádzajúc z právneho názoru najvyššieho súdu vysloveného v uznesení z 27. júna 2019 sp. zn. 4Cdo/28/2019 dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky ani pre potvrdenie napadnutého rozsudku, ani pre jeho zrušenie, preto zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. tak, že žalobu o zaplatenie 8.298,50 eur s úrokom z omeškania vo výške 8,75% ročne od 10. októbra 2012 do zaplatenia zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov celého konania, vrátane trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

16. Podľa § 455 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

17. V uznesení II. ÚS 469/2017-13 z 25. júla 2017 Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že „záväznosť rozhodnutí najvyššieho súdu má podľa právnej teórie a praxe dva rozmery, a sice rozmer precedenčný (záväznosť v inej než prejednávanej skutkovo a právne obdobnej veci) a rozmer kasačný alebo inštančný (záväznosť v priamo prejednávanej veci). Zásada viazanosti a podriadenosti súdu nižšieho stupňa právnym názorom vysloveným dovolacím súdom je v prípade kasačnej alebo inštančnej záväznosti v zásade bezvýnimčná a jej dodržanie je späté s výkonom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Viazanosť právnym názorom vysloveným súdom vyššej inštancie však nie je absolútna a právna teória i prax postupne vymedzila výnimky z tejto zásady dané predovšetkým zmenou skutkových zistení tvoriacich základ zrušujúceho a zrušovaného rozhodnutia; zmenou právnej úpravy, ku ktorej došlo po vydaní zrušujúceho rozhodnutia a pred rozhodnutím

odvolacieho súdu; ale aj judikatórnym posunom, ku ktorému došlo v dôsledku rozhodnutí príslušných medzinárodných súdnych orgánov v otázke, ktorá v čase rozhodovania dovolacieho súdu nebola celkom uspokojivo vyriešená (k tomu pozri aj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/12/2016 z 31. marca 2016).“

18. Konštatujúc, že v prednávanej veci nejde o žiadnu z vyššie uvedených výnimiek zo zásady viazanosti a podriadenosti súdu nižšieho stupňa právnym názorom vysloveným dovolacím súdom, najvyšší súd uvádza, že myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený (viď bod 44. až 57. rozhodnutia odvolacieho súdu), a to aj s poukazom na právne závery dovolacieho súdu. Pokiaľ žalobkyňa v dovolaní namietala, že odôvodnenie napadnutého rozsudku spočíva len v citovaní odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/28/2019, dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že krajský súd bol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, ktorý premietol do svojho rozhodnutia, ktoré náležite odôvodnil.

19. V reakcii na dovolacie argumenty žalobkyne dovolací súd ešte dodáva, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad.

20. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel (na základe viazanosti právnych záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

21. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.